

Ei enää lauantaivuoroja Kuopioon

TANELI ARPONEN

Tänään voimaan tulevat joukkoliikenteen muutokset vähentävät linja-autovuoroja Nurmekselta. Bussi ei enää kulje lauantaisin Kuopioon tai sieltä takaisin. Myös perjantailta vähenee tuleva ja menevä Kuopion vuoro.

Joensuuhun Lieksan kautta menevä sunnuntaivuoro

poistuu yhdessä sieltä Juuan kautta palaavan vuoron kanssa. Samaten häviää arkipäivinä maanantaista torstaihin Joensuusta Juuan kautta Nurmekseen saapuva iltavuoro.

Myös naapurikuntaan kulkeminen vaikeutuu, sillä yhdeksältä Nurmekselta Lieksaan joka arkipäivä kulkenut ja Mätäsvaaran kautta ajanut aamuvuoro katoaa.

Yhteensä koko Pohjois-Savon ely-alueelta lakkaa noin 200 linja-autovuoroa määrärahojen niukkuuden vuoksi. Uudistus vaikuttaa myös seutuliikenteen kelpoisuuteen osassa vuoroja. Nurmeksen kautta kulkevissa vuoroissa seutuliikenne käy kuten ennenkin.

Ely-keskus kertoo tiedotteessaan, että lakkautukset on pyritty kohdentamaan alu-

eille tasapuolisesti niin, että liikenteen suhteellinen kokonaistarjonta säilyisi mahdollisimman muuttumattomana. Pääosa poistuvista vuoroista liikennöidään Outokummun ja Joensuun sekä Iisalmen ja Kuopion väleillä.

Lakkautuvan liikenteen kokonaiskilometrimäärä on vuodessa noin 2,2 miljoonaa kilometriä.

Kylätutkijoille debaatti pöydän ääressä on tärkeä osa tutkimustyötä. Kuvassa Pertti Rannikko, Maarit Sireni ja Maria Lähteenmäki. KUVA: TANELI ARPONEN

Kylässä kaukana kotoa

Kylien muuttuminen laajoiksi verkostoiksi haastaa kylätutkimuksen peruseriaatteen.

TANELI ARPONEN

Aikoinaan kuoleviksi arvelut maalaiskylät ovat hakeneet itselleen uutta muotoa ja laajentuneet maataloista ja peltotilkuista aluerajausten ja paikkaperusteisten määritelmien ulkopuolelle. Näin arvioi ympäristöpolitiikan professori ja Valtimolla kylätutkijana tunnetuksi tullut **Pertti Rannikko** Itä-Suomen yliopistosta.

– Sekä kylän että maaseudun käsite on ajateltava uudelleen. Kyläläisiksi itsensä voi tuntea maaseudun näkömätön väestö, kuten retkeilijät, kalastajat tai loma-asukkaat, Rannikko toteaa.

Samalla kylät ovat siirtyneet elämään useassa eri katkonaisessa tasossa ja ajassa. Kylää ei voi ajatella enää pelkästään fyysisenä paikkana, vaan sen voi nähdä elävän myös verkostoissa. Verkostokylän toimintaa voi seurata

vaikkapa pitämällä kyläläisiin yhteyttä internetin kautta toiselta puolelta maailmaa.

Kylälle paluumuuttoa tekevät tai eläkepäiviään viettämään tulevat voivat taas asua täysin toisenlaisessa ajassa, jossa kylästä etsitään merkkejä lapsuusmuistoista ja kyläyhteisöstä perinteisessä mielessä.

– Kyläläiset voivat siten elää toistensa ohi, yleisen historian professori **Maria Lähteenmäki** selittää.

Enää ei sitouduta

Rasimäellä ja Sivakassa on nyt meneillään kylätutkimuksen viides vuosikymmen. Alueella tänä kesänä liikkuva kaksitoistahenkisistä tutkijaryhmästä vain dosentti **Jukka Oksa** oli läsnä, kun Rasimäen ja Sivakan kylätutkimus sai alkunsa vuonna 1973.

Kylätutkimuksen kolmessa ensimmäisessä raportissa aina vuoteen 1996 asti kylien maa- ja metsätalouden arvi-

oitin menettävän merkitystään ja johtaneen kylien autoitumiseen. Tuorein raportti 2000-luvulta kertoi kuitenkin jo toisenlaisia tarinoita, jossa kylät saavat uusia tehtäviä virkistyksen ja luonnonsuojelun piiristä.

”Sekä kylän että maaseudun käsite on ajateltava uudelleen.”

Pertti Rannikko

– Ensimmäisistä raporteista on paljon saanut kuulla iva, että vielä sitä täällä Rasimäelläkin eletään, Pertti Rannikko naurahtaa.

Aivan vikaan arviot eivät kuitenkaan ole menneet, sillä vaikka kylien luonnonvarat ovatkin käytössä, ovat varsinaiset käyttäjät muuttaneet. Rasimäen peltoja vuokrataan

Nurmeksen keskustasta asti ja metsävarannot päätyvät isompien yksikköjen käyttöön.

– Aikaisemmin kylissä saatiin asua koko ikä ja sitoutua siten kylään. Nykyään muualla voidaan olla vaikka kolmekymmentä vuotta ja palata vasta sitten asumaan takaisin.

Kylätutkimus muuttuu

Kyliä käsittelevän uudelleenmuotoutuminen vaikuttaa myös kylätutkimuksen tekemiseen sekä alueella että yleisellä tasolla. Noin kahden vuoden päästä valmistuvan raportin tutkimusteemoissa on otettu huomioon paitsi kylällä asuvat, myös niiden ympäristössä liikkuvat ja muualle muuttaneet. Tutkimuskohteen muuttuminen haastaa perinteisen paikkaperustaisen tutkimusasetelman ja oppirakennelman.

– Voidaan jopa kysyä onko perinteiselle kylätutkimuk-

selle enää käyttöä, Pertti Rannikko kärkeä.

Rannikko kuitenkin toivoo, että vanhojen tekijöiden väistyessä uudet tutkijat jaksaisivat vielä kymmenenkin vuoden päästä jatkaa tutkimusta Valtimon kylissä. Yksi tänä vuonna tutkimuksen tekoon mukaan lähteneistä on dosentti **Maarit Sireni**, jonka on selvittänyt ennenkaikkea kodin merkitystä rasimäkeläisille.

Monen rasimäkeläisen juuret ovat Suojärvellä, ja karjalaisuus näkyy kotien sisustuksen yhteneväisyydenä piirteinä sukupolvelta toiselle. Kotiseudulta myöhemmin hankitut valokuvat, Karjalan vaakuna ja ikonit löytyvät melkein joka tuvasta. Evakkoarteita on säilytetty, ja jopa huonekalut ovat hämmästyttävän samankaltaisia.

– Joku kiertävä kauppias on keksinyt aikanaan myydä kyläläisille samanlaiset gobeliinit, Sireni valottaa.

VALTIMO

Toiminnat punnittava tiukasti

Kunnanhallitus vaatii Valtimon hallintokuntaa tarkastelemaan kriittisesti toimintoja ja rakenteita kaikilla tasoilla, jotta menot ja tulot saadaan ensi vuonna tasapainoon. Talousarvio-ohjeissa lähdetään tässä vaiheessa siitä, että verotuksen taso pysyisi ennallaan.

Valtimolaisten tuloverotus kiristyi tämän vuoden alussa kolmella neljänneksellä tasan 20 prosenttiin. Valtionosuudet tarkentuvat lopullisesti vasta syksyllä. Kuntaliiton arvioiden mukaan peruspalvelujen valtionosuus nousee Valtimolla 61 000 euroa.

Hallintokuntien on saatava talousarvioehdotuksensa valmiiksi syyskuun loppuun mennessä. Kunnanhallitus toteaa, että mahdollinen kuntaliitos ei vaikuta vielä ensi vuoden talousarvioon. Jos uusi Pielisjärvi syntyy, se ohjaa vuoden 2015 budjetin laadintaa.

VALTIMO

Talo ostettiin purettavaksi

Koulukeskuksen ja paloaseman välissä sijaitsevaa Sirpalan tilaa koskava kauppakirja allekirjoitettiin eilen. Valtimon kunta osti tontin rakentaakseen siihen keittiö- ja opetustiloja.

Kunnanhallitus on päättänyt, että tontilla sijaitseva omakotitalo ja muut rakennukset puretaan. Uusien tilojen rakentaminen on tarkoitus aloittaa ensi keväänä.

37500

Valtimon tekninen lautakunta on antanut kirkonkylän vanhan koulun ulkoseinien ja katon maalausurakan 37 500 eurolla Maalausliike Esko Pulkkinen Ky:lle. Kilpaileva tarjous oli 42 000 euroa.